

bo tu izrečena tudi slov. kat. delavskemu društvu v Žalcu za prireditev shoda na Paki!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar pridejo prih. nedeljo na Gornje Štajarsko na lov. — Danes je v državnem zboru finančni minister predložil državni proračun za prih. leto. — V soboto večer je bil velik shod krščanskih dunajskih učiteljev, ki obsojajo rogoviljenje svojih socijaldemokratskih tovarišev.

Češko. V torek je bil v Pragi shod čeških zaupnih mož, ki so odobrili dosedanje politiko mladočeško. — V Moravski Ostrovi pa je bil shod poljskih in čeških zaupnikov iz Šlezije, ki so sklenili, da hočejo v narodnih rečeh skupno delovati.

Štajarsko. Krščanski »bauernbund«, ki je do zdaj večinoma rogovilil po Srednjem Štajarskem, je te dni priredil par shodov na Gornjem Štajarskem, da se ondi zbere liberalne ostanke med kmečkim ljudstvom.

Koroško. Katol. politično in gospodarsko društvo za Slovence priredi prih. nedeljo shod ob Šmarjeti v Rožu. — Umrli je vrli slov. prošt Jan. Marinič v Dobrli vasi. — Spomenik Schmidt-Zabierowa ob humberski cesti je nekdo poškodoval.

Kranjsko. Deželno gledališče začne predstave z nemško igro. Ali so Nemci gospodje na Kranjskem? — Zemeljske ostanke Kopitarjeve prepeljejo v Ljubljano dne 12. oktobra. — Pravila katol. del. društva v Jesenicah so že potrjena.

Primorsko. Kako skrajno krivični da so Lahoni nasproti Slovincem, so pokazale volitve v delegacijo. — Društvi »Sloga« in »Šolski dom« v Gorici naj bi vsak premožen Slovenec podpiral, ker se toliko trudita za pravo vzgojo slov. dece.

Hrvaško. Krvava rabuka je bila v Slušnici in v Sjeničaku. V Slušnici je punt nastal zaradi zastave; ljudstvo ne mara ne ogerske, ne srbske ali hrvaške, ampak samo cesarsko. Žandarji so ubili dva Hrvata. V Sjeničaku pa je ljudstvo ubilo tri uradnike v prepiru za neko šumo. In vso to kri imajo na vesti Madjari.

Ogersko. Oni dan je z Dunaja došel v Budapešto rumunski kralj, da obišče našega cesarja. Govori se, da se Rumunska pridruži trozvezi. — V ponedeljek se je zopet sešel državni zbor. Ogri srčno želé, naj se sedanja avstro-ogerska pogodba kar podaljša za dve leti.

Vnanje države.

Rim. Sv. oče spisujejo zdaj novo encikliko ali okrožno pismo o najsvetejšem oltarskem zakramentu. Pravijo, da bo to njihova poslednja okrožnica. Daj Bog, da še ne!

Francosko. Parlament ali državni zbor se otvori dne 19. okt. Sicer se pa radikaleci in socijalisti že pripravljajo na nove volitve s tem, da grozno hujskajo zoper papeža in duhovščino.

Angleško. Stari Gladstone, ta mogočni prijatelj vseh stiskanih narodov, je sila nevoljen na mirovno pogodbo med Turčijo in Grško. Turčija, kjer so lani 100 tisoč krščanskih Armencev pobili, je zdaj močnejša, ko po krimski vojski.

Rusko. Car je veliko krivico odpravil, namreč to, da zanaprej katoliški ali protestantski učenci ne bodo več hodili k pravoslavni službi božji. — Vremski, guverner v Turkostanu, je izdal ostro naredbo proti trpinčenju vojakov.

Grško. Nezaovoljneži hujskajo ljudstvo, naj se

rajši zopet Turčiji napove vojska, kakor da se sprejme mirovna pogodba s Turško. Državni zbor bode pa gotovo to pogodbo potrdil. Nato pa bržčas odstopi Rallisovo ministerstvo.

Špansko. Kraljica se te dni vrne iz San Sebastiana v glavno mesto Madrid. — Na Kubi je dozdaj zbolelo že 40 tisoč vojakov, katerih so mnogo poslali domov.

Severna Amerika. Iz Novega Jorka se poroča: Povodom prepira med strajkajočimi delavci različnih jezikov se je vnel velik poboj. Devet delavcev je bilo smrtno ranjenih, 18 pa lahko.

Za poduk in kratek čas.

Popotna pisma iz Bosne.

V Serajevu, avg. 1897.

(Dalje.)

Predragi!

Serajevo, glavno mesto Bosne — ki šteje blizu 30.000 prebivalcev, nad polovico mohamedanov in do 3000 židov, večinoma španskih — sedež katoliškega nadškofa, pravoslavne metropolita, obdajajo od treh strani visoki hribi, nekda obrasteni, sedaj pa goli, da se ne morejo na njih vzdrževati ljudje sumljivega značaja. Le od ene strani, od Serajevskega polja, od zahoda je mesto odprto; od te strani so udrli tudi l. 1878. vanj avstrijski vojaki, in velik kamenit križ še zdaj kaže kraj, ki je bil najbolj pomočen s krvjo kristjanov. Mesto je že precej zgubilo svoj turški značaj — res mnogo je še nizkih, umazanih, zastarelih turških kočic, pa tu in tam se že dvigujejo lepe, mogočne palače, ki bi krasile ravno tako lahko tudi dunajsko mesto.

Od kolodvora, ki je skoro uro oddaljen od središča mestnega, Te popelje električni voz za 10 kr. v mesto. Na desno in levo so majhne hišice; v njih bivajo večinoma kristjani, med tem ko mohamedani bolj na robu hribov stanujejo, raz katerih se ozirajo na mesto, kakor mogočni čuvaji, močno sezidane trdnjave. Te branijo mesto, tako, da bi Turki, ako bi se jim zljubilo enkrat po Serajevu, dobili precej smodnika vohat. Priprosto ljudstvo, posebno mohamedansko je namreč prepričano, da pride Bosna kmalu zopet nazaj pod turško oblast. Kako naivne, otročje nazore imajo ti ljudje! Sultan — tako pravijo — ki je poprej gospodoval čez to deželo, imel je enkrat pri igri »smolo«, ker mu je denarja zmanjkalo (ta nesreča tudi naju včasih doleti posebno proti »zadnjemu«) moral je zastaviti Bosno in Hercegovino s tem, da se mu čez 20 let povrne; med tem se pa imajo po Bosni in Hercegovini zgraditi lepe železne in vožne ceste. To se je sicer zgodilo — pa menda prideš še prej Ti v Bosno, nego Bosna pod turški jarem. Pa pustimo Turke, naj čakajo, midva si pa oglejva med tem Serajevo.

Serajevo deli reka Miljačka v dva dela, ne enako velika. Čez to reko je zgrajenih več mestov, 3 kameniti, 3 železni in ravnokar delajo zopet novega. Večina mesta je na desnem bregu; zato si popotnik tudi najprvo ogleda znamenitosti tega kraja. Ne daleč od kolodvora zagledaš velike vojašnice ali kasarne, v katerih biva do 3000 vojakov, bosanskih in naših; poveljnik jim je sedaj gen. Appel, jako priljubljen in poljuden mož, izgleden vojak, poln milobe. Ravno te dni, ko bivam tukaj, imajo vojaki velike vaje; treba je bilo zgodaj na noč, ker pa ni bilo takoj služabnika tu, da bi generalu osnažil obleko, glej ga, kako stoji star general pri oknu, ter si sam snaži gumbe svoje obleke. Delo ne sramoti nobenega človeka, tudi visokega gospoda ne. Ne daleč od

kasarne je velika tovarna za bosanski, posebno prijeten cigaretni tobak. Takega tobaka se veliko pripravi — saj ga je pa tudi treba, kajti v Bosni vse kadi, moške in žene; tudi nedoletnim fantalinom diši cigareta, kakor našim strokom sladkor, in mogoče je, da bosanska mati jokajočemu dojenčku, ako ga hoče pomiriti, vtakne cigareto v usta. Tega sicer nisem videl, pa mogoče je.

Dalje proti mestu zagledaš pod košatimi in starodavnimi lipami prenovljeno Ali-Paša-mošejo, mohamedanski tempelj — katero imajo mohamedani v veliki časti. Tu so se ustaši (insurgentje) dne 19. avg. 1878 kaj hrabro branili, dok se niso po krvavem boju udali Avstrijcem. — Blizu te mošee je staro pokopališče — ker ravno to omenjam, mi je pripomniti, da mohamedani nimajo pokopališča, kakor mi. Pri nas skoraj vsakega grozi bivati blizu pokopališča, mohamedani pa so imeli navado in jo še deloma imajo, posebno izven mest, kajti tu se jim je prepovedalo, da svoje rajne tam pokopljejo, kjer so se poprej najraje vzdrževali. Zato se vidi po Bosni skoraj blizu vsake hiše spomeninski kamen, pod katerem počiva kak mohamedanski praded.

(Dalje prih.)

Smešnica. Sodnik: »Zakaj niste najdene denarnice takoj oddali?« — Zatoženec: »Bilo je že pozno zvečer«. Sodnik: »Zakaj ne drugo jutro?« — Zatoženec: »Tedad že ni bilo nič več v njej!«

Razne stvari.

Domače. (Oproščena) sta bila enoglasno dne 28. sept. v Celju od porotnikov odgovorni urednik »Slov. Gosp.« in faktor Cirilove tiskarne. Tožil ju je velenjski Priboschitz zaradi dopisa iz Šaleške doline v letošnji 3. številki našega lista. Priboschitz je zastopal dr. Stepišnegg, nas pa slavno g. dr. Juro Hrašovec.

(Na god mil. knezoškofa), včeraj so v stolni cerkvi mariborski peli slovesno sv. mašo preč. g. stolni dekan Lovro Herg. Sv. maše se je udeležila mariborska duhovščina in prav mnogo vernikov.

(Izredna 30-letnica.) Danes so praznovali v krogu svojih mariborskih prijateljev preč. g. stolni prošt in protonotar apostolski, Ignacij Orožen, 30-letnico, od kar so ud kapiteljna lavantinskega. Še na mnoga leta!

(Gospodarsko - obrtniški shod v Žalcu) se je vršil dne 26. sept. ob precejšnji udeležbi. Po pozdravu predsednika, g. D. Hribarja iz Celja, je govoril g. dr. Karlovšek o kmetijstvu in narodnem gospodarstvu, g. dr. Pipuš o novi pridobinski postavi in g. Rebek o obrtnih razmerah. Gosp. D. Hribar je končno razpravljaj o pomenu obrti in trgovine.

(Izvrstne glasovire in harmonije) ima na prodajo ali tudi za posojilo g. Berta Volkmar v Mariboru, gosposke ulice št. 54.

(Domača cerkvena umetnost.) Kamenita, nad 3 metre visoka kipa izdeluje za cerkev v Št. Pavlu na Boljski g. J. Cesar v Mozirju.

(Od okr. glavarstva v Slov. Gradcu.) Kakor smo zadnjič omenili, pojde g. okrajni glavar Finetti v pokoj. Od dne 14. sept. sem vodi okr. glavarstvo g. komisar A. pl. Anderrain.

(V Braslovčah) je v soboto opoldne zgorel spodnji kozolec vč. g. dekana. Petletni deček sosedov se je z žveplenkami igral in ga zapalil.

(Nesreča v rudniku.) V Trbovljah je ponesrečil rudniški vežbanec Fran Eichelter, sin tamošnjega rudniškega ravnatelja, ker se je v jami porušil nanj utrgani svet in ga zasul.

(Kača) je piknila 3letnega otroka na Žagerjevi viničariji pri Sv. Urbanu, kamniške župnije. — Sploh pa je čudno, da je bilo te dni blizu Maribora več kač videti, kako se obešajo po drevju.

(Tovarno za barve) pripravlja Nemec Hocke v Libiji pod Mozirjem; na Paki za aluminij Nemec Payer; na Polzeli za merila Nemec protestant Prill. Tako požira lučec ped za pedjo naše zemlje, a mi držimo roke križem; ter se rajši kavsamo med seboj!

(Požar in samomor.) Dne 22. sept. okoli polnoči sta pogorela v Litbergu pri Ormožu Andrej Vauptič in njegov sosed Kokol. Ko je bil Vauptič pri Kokolu požgal, letel je domov ter se na podstrešju obešil in s svojo hišo vred zgorel.

(Duhovniške spremembe.) Župnijo Sv. Marjete na Polzeli je dobil č. g. Jož. Atteneder, nemški pridigar in katehet v Celju, in župnijo Pameče č. g. Jan. Rotner, kaplan pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. — Č. g. provizor Anton Postružnik pride za kaplana v Šmartin pri Šaleku. — Č. g. mestni kaplan Jož. Potovšek v Celju postane ondi nemški pridigar in katehet. — Premeščena sta č. gg. kaplana Rudolf Janežič iz Št. Ilje v Slov. gor. v Celje in Franc Krulje iz Šmartina pri Šaleku v Št. Ilj v Slov. gor.

Društvene. (Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali p. n. gg.: stolni dekan L. Herg v Mariboru in dr. Weingerl v Gradcu po 10 fl., gostje na primiciji pri Sv. Martinu pod Vurbergom, Fr. Schwarz, župnik v Kamnici, M. Kelemina, župnik v Št. Ilju v Slov. gor., Fr. Hrastelj, župnik v Ribnici, profesor dr. M. Matek v Mariboru in M. Gaberc, župnik v Kapelah, po 5 fl.; Pleteršnikova hiša v Pišecah 4 fl., Jož. Weixl, kaplan pri Sv. Križu na Murskem polju, 2 fl. in Rud. Janežič, kaplan v Št. Ilju v Slov. gor. 1 fl. 50 kr. Bog plati!

Iz drugih krajev. (Grof Badeni) je v nedeljo bil pri sv. spovedi in obhajilu. Bil je tudi zopet vsprejet od kardinala Gruše v katoliško cerkev, iz katere je bil izobčen zaradi dvoboja. Včeraj pa se je grof Badeni že vozil na sprehod; ranjena desnica mu lepo celi.

(V avstrijsko delegacijo) je izvoljenih od gosposke in poslanske zbornice 60 udov. Od teh pripada 36 k desnici, 24 pa k srednji stranki ali k levici. Delegaciji, avstrijska in ogerska, se snideta koncem oktobra na Dunaju.

(Na Češkem) se še vedno dogajajo kratosti Nemcev nasproti Čehom. Nemci podé iz služb češke delavce in posle in kruto postopajo na javni ulici nasproti mirnim ljudem češke narodnosti. Tem german-skim sinovom zadostuje že to, ako je kdo Čeh, da ga proganjajo neusmiljeno. Kaj more ubogi češki delavec za to, da so se izdale jezikovne naredbe?

(Parnik v plamenu.) Na neki ladji, ki je plula po reki Ufa v Rusiji je nastal dne 20. sept. ogenj. Med potniki, bilo jih je 200, je nastal grozen strah. Mnogo jih je utonilo, mnogo jih je poškodovanih, mnogi so zgoreli. Kdaj bo konec takih nesreč?

(Cvetočo jablan) je videti te dni na vrtu g. Hirschmanna v Radovljici na Kranjskem. Malo drevesce nosi poleg več cvetov tudi dva sadova.

(Strašen čin v italijanski kaznilnici.) V Genovi je neki redar umoril jetnika Forna. Preiskava je dokazala, da je Forn umrl vsled nečloveških udarcev na prsi. Radi tega je izgubilo službo veliko višjih uradnikov policije, proti katerim se je začela sodna preiskava.

(Zvon je počil.) Dne 16. sept. je počil pri župnijskem uradu v Vidovcu veliki zvon, ko se je zvonilo k angeljskem češčenju — zvonovi te cerkve so zavarovani pri »Unio catholica«, katera bode morala tudi